

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 4

28. siječnja 2016.

cijena 200 Ft

Vinkovo u Kukinju

Foto: Ákos Kollár

16. stranica

Bušari u Zagrebu

4. stranica

Čavoljsko prelo

6. stranica

Shodišće iz Narde

11. stranica

Komentar

Sve ima svoje vrijeme, i veselje i uzdržavanje od njega

Pokladno je razdoblje. Samo u Bačkoj priređuje se šesnaest zabava. U siječnju ih se održava osam, a u veljači još osam. Nisu rijetke ni subote sa po dva prela, a sljedeće će biti čak i tri. Već po običaju, niz zabava završava jedinstvenim Muškim prelom u Gari. To nisu samo najvažnije godišnje priredbe, nego i najmiljenije, pa i najposjećenije.

Kućna prela imaju dugu prošlost u bačkih Hrvata. Iz ovoga pučkog običaja izrastao je pravi veliki društveni događaj. Naime, tradicijska bunjevačka prela održavaju se po uzoru na prvo Veliko bunjevačko prelo koje je održano u doba narodnog preporoda bačkih Hrvata, 1879. godine u Subotici. Naručene godine Nikola Kujundžić napisao je do danas najpoznatiju preljsku pjesmu Na veliko prelo 1879. godine, koja se obvezatno pjeva na otvorenju prela još i danas, ali i u drugim većim i važnijim prigodama.

Poznatija po svojim početnim stihovima, Kolo igra, tamburica svira... izvodi se do danas. Njezini stihovi otkrivaju nam bit i značaj, ali i život, biće bunjevačkog, šokačkog i rackog bića. Neponovljivi su stihovi: *Kolo igra, tamburica svira, / Pisma ječi ne da noći mira; / Svud se čuje, svud se šorom znade, / Da Bunjevac dušu ne izdade, / Veseli se – svaki mu se divi: – / Nek se znade da Bunjevac živi.* Jedna od najljepših preljskih pjesama je i Bunjevačko prelo Zvonka Bogdana, u kojoj je opjevano somborsko prelo 50-ih godina dvadesetoga stoljeća: *Tolko lipih cura i momaka, / ja ne vidjed nigdje u životu, / sastali se da provešete, / da se vide i da se zagrlje.* A kako pjesma kaže, «igralo se i pilo tako ko da niko nikad umrit neće».

Žalosan je samo što će se čak sedam prela održati u korizmeno vrijeme. Istina, pokladno je razdoblje ove godine vrlo kratko, dođuše malo je subota za održavanje tolikih zabava. Ali, kako sve ima svoje vrijeme, trebali bismo voditi više računa i o toj tradiciji, jer korizma je vrijeme uzdržavanja, vrijeme pokore, posta. To je vrijeme priprema za najveći kršćanski i katolički blagdan, prisjećanje na muku i smrt, ali i na Isusovo uskrsnuće, na novi, vječni život. I to je tradicija, koje se danas manje pridržavamo, a naši su stari bili i u tome dosljedni do kraja.

S. B.

Glasnikov tjedan

To je politika. Često se pitam što zapravo znači ova rečenica. Kolegica Jasminka Dulić u svojoj kolumni također razmišlja o politici. Kaže kako se nerijetko o politici govori negativno kao o djelatnosti kojom se pod krinkom „općeg dobra” i javnog interesa teži za osobnim probitkom, te nastavlja misao kako je politika nužna posljedica kolektivnog karaktera ljudskog života, po politologu Rod Hague, koji je određuje kao aktivnost pomoću koje skupine donose obvezujuće kolektivne odluke kako bi pomirili razlike među svojim pripadnicima. Dru-

Pod enciklopedijskom natuknicom politika, čitamo kako je politika umijeće upravljanja državom ili drugom političkom zajednicom, te svi postupci upravljanja koji se očituju u organiziranim oblicima društvenoga djelovanja i društvenim ustanovama putem kojih ljudi teže ostvarivanju svojih društvenih interesa i reguliranju općih poslova zajednice.

gim riječima, politika se uvijek odnosi na neku skupinu, podrazumijeva postojanje različitih stajališta, a zatim i raspravu i uvjeravanja kako bi se došlo do pomirenja tih razlika, političkih odluka i autoritativnih politika koje zatim postaju obvezujuće za njezine pripadnike. Pod enciklopedijskom natuknicom politika, čitamo kako je politika umijeće upravljanja državom ili drugom političkom zajednicom, te svi postupci upravljanja

koji se očituju u organiziranim oblicima društvenoga djelovanja i društvenim ustanovama putem kojih ljudi teže ostvarivanju svojih društvenih interesa i reguliranju općih poslova zajednice. Politika je prisutna u svakom društvenom odnosu u kojem se izražavaju interesi pojedinca, društvenih skupina, klasa, staleža, slojeva. Ti odnosi postaju politički odnosi na temelju svjesnoga, više ili manje or-

ganiziranog uzajamnog djelovanja subjekata, nositelja tih interesa. Da bismo mogli neko društvo nazvati političkim društvom potrebno je da ono ima za pretpostavku gospodarski djelatnoga pojedinca koji je sposoban udruživati se i organizirati radi postizanja svojih društvenih interesa. U politici, kažu upućeni, nema gubitaka, ona se igra danonoćno. U njoj nema prijatelja („O, prijatelji moji, nema prijatelja”, uzvikuju filozofi već stoljećima). Politika traje, neprekidno se igra, sad na jednoj sad na drugoj strani terena. Kadšto je uistinu teško pratiti igru jer lopta leti toliko visoko da je gubimo pred očima, ali ništa, vjerujemo „politizantima” jer oni nastupaju, kako kažu, u ime „većine” i

imaju opravdanost, legitimnost. Među ostalim, čitam kako je cilj politike pomirenje razlika među uključenim stranama, predlaganjem rješenja koje se smatraju racionalnim i ispravnim. Potrebno je pridobiti sve za ponuđenu opciju, što se postiže raspravom i uvjeravanjem. Rasprava i uvjeravanje postižu se tek komunikacijom. „Javna komunikacija” bitna je za politiku.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik!

Poštovani pretplatniče Hrvatskoga glasnika, u ovome broju tjednika Hrvata u Mađarskoj, naći ćeš pretplatu za Hrvatski glasnik u 2016. godini! Nadamo se da ćeš ostati s nama i u 2016. godini. Širite tjednik Hrvata u Mađarskoj u svojoj obitelji i među svojim prijateljima!

Branka Pavić Blažetin
glavna urednica Medijskog centra Croatica

Hrvatska dobila 13. vladu od neovisnosti

Hrvatska je kasno u petak, 22. siječnja, dobila novu, trinaestu vladu od samostalnosti Republike Hrvatske. – Hrvatski je sabor nakon maratonske, 14 sati duge rasprave iskazao povjerenje vladi mandataru Tihomira Oreškovića i njezinu programu.

Vlada ima dvojicu potpredsjednika: Tomislava Karamarku (HDZ) i Božu Petrova (Most). Ministar je financija Zdravko Marić, vanjskih i europskih poslova Miro Kovač, unutarnjih poslova Vlaho Orepić, obrane Josip Buljević. Tomislav Panenić ministar je gospodarstva, Ante Šprlje pravosuđa, Dubravka Jurlina Alibegović ministrica uprave. Ministar je poduzetništva i obrta Darko Horvat, rada i mirovinskog sustava Nada Šikić, pomorstva i prometa Oleg Butković. Na čelu je Ministarstva poljoprivrede Davor Romić, turizma Anton Kliman, zaštite i okoliša Slaven Dobrović, graditeljstva i prostornog uređenja Lovro Kušević, branitelja Mijo Crnoja. Ministar je zdravlja Dario Nakić, znanosti i obrazovanja Predrag Šustar, kulture Zlatko Hasanbegović, regionalnog razvoja i fondova EU Tomislav Tolušić, a socijalne politike i mladih Bernardica Juretić. Vladu je poduprlo 83 zastupnika, protiv je bilo 61, a pet suzdržanih. Uza zastupnike Domoljubne koalicije i Mosta, izuzev Ivana Lovrinovića, potporu vladi dali su i zastupnici HDSSB-a, stranke Milana Bandića, reformist Radimir Čačić, zastupnici manjina Vladimir Bilek, Ermina Lekaj Prljaskaj, Šandor Juhas i Mirko Rašković.

Glavnim je ciljem svoje vlade Orešković označio poboljšanje gospodarskih i društvenih prilika u državi i podizanje životnoga standarda građana. Najavio je da će nastojati da Hrvatska u iduće četiri godine doživi pretvorbu u tri ključna područja: gospodarskom rastu, konkurentnosti i kakvoći života.

Među ciljevima istaknuo je osiguranje godišnjeg rasta BDP-a za više od tri posto i smanjenje javnog duga na manje od 80 posto BDP-a do 2020., smanjenje deficita na manje od tri posto BDP-a do 2017., povećanje izvoza za 30 posto, smanjivanje nezaposlenosti ispod 14 posto, te povećanje BDP-a po stanovniku za 2000 eura.

Analitičari: Ideološke podjele zasjenile gospodarski dio vladina programa

Politički analitičari ocjenjuju da je nova vlada rezultat političke nagodbe u kojoj je tek dio ministara stvarno sposoban za obavljanje svojih dužnosti, a kod predstavljanja programa mandataru Tihomira Oreškovića ideološke su podjele zasjenile gospodarski dio programa koji međutim ne sadrži konkretne mjere za oporavak gospodarstva.

Tako analitičar Ivan Romac kaže kako, unatoč silnim predizbornim obećanjima, dobivena je vlada pomlađenih HDZ-ovaca i nekoliko članova Mosta. To je vlada koja je ideološki ispravna što se tiče stavova Tomislava Karamarka, a tek se na ponekog po-

jedinca može ukazati da ima stvarnu stručnost za posao koji će obavljati.

Romac kaže kako se čini da će ova vlada izazvati nove podjele u društvu, u prvom redu na ideološkoj razini, a da će gospodarski dio programa ostati u zapečku.

Analitičar Dražen Lalić kaže da je nova vlada sastavljena na osnovi dogovora između tri strane: HDZ-a, Mosta i mandataru Tihomira Oreškovića. Taj je dogovor polučio neka

dobra rješenja, primjerice Dubravku Jurlinu Alibegović, Slavenu Dobrovića i Bernardicu Juretić. Neka su rješenja nejasna jer se ne zna kakvi će ti ljudi biti, a neka su rješenja sablažnjiva, poput ministra kulture, s obzirom na njegove izjave.

Smatra da je nova vlada neiskusna jer je u njoj samo jedan čovjek imao iskustva ministra ili člana vlade – Tomislav Karamarko. Lalić nadalje tvrdi da je u novoj vladi najveći kadrovski gubitnik HDZ jer je svoje najbolje kadrove ostavio sa strane. HDZ bi po svojim kadrovima, koji su ostali sa strane, čak mogao sastaviti vladu u sjeni, rekao je i dodao da su ti ljudi predvodili kampanju, a u vladu nisu ušli. Kaže kako je očito da su u pozadini različiti interesi, i to ne samo političkih stranaka nego i velikog biznisa, pa i Katoličke Crkve i Opusa Dei. Također smatra da se u vladu nije smjelo stavljati nekoga iz Agrokora.

Po njemu je najveća nepoznanica mandatar Orešković, odnosno što će on učiniti. Lalić kaže da će se Orešković najviše baviti gospodarstvom te prosuđuje da će četvrtina članova vlade u prvoj godini mandata biti zamijenjena ili će sami otići jer će doći do razine svoje nesposobnosti.

Žarko Puhovski smatra da je nova vlada jedna vrsta «vašara sukoba interesa», u kojoj se u trokutu pojavljuju tri temeljna sukobljena interesa: lokalistički, neretvanski interes, ideološki, desničarski interes i Agrokorov interes. Za premijera Oreškovića kaže da je čovjek koji nema dovoljno političkog iskustva ni znanja o Hrvatskoj da bi s time mogao izaći nakraj, stoga ni vlada nema velike izgleda. Smatra da vlada nema reformskih smjernica jer je budući premijer Tihomir Orešković u svom govoru rekao otprilike «bolje da je bolje nego da je lošije». Orešković ni na koji način nije naznačio mjere kojima bi se povećavao rast BDP-a, smanjivala nezaposlenost, itd.

Puhovski ozbiljni problem vidi da su na jednome mjestu porbrkali vojsku i policiju, što je bitno i opasno, te da je dio programa o vanjskim poslovima potpuno invalidan, tu praktički nema hrvatske vanjske politike, a siromaštvo se kao problem ne pojavljuje, a decentralizacija se spominje samo kada je riječ o socijalnoj skrbi.

PEČUH – Dana 29. siječnja 2016. u 17 sati u Galeriji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoa bit će otvorena izložba Likovne kolonije „Šarlota Lavanda“ pod nazivom Luka. Izložbu će otvoriti Vesna Haluga, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Sudjeluje Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa.

KATOLJ – U organizaciji Hrvatske samouprave, 30. siječnja u mjesnom domu kulture priređuje se Šokački bal. Za glazbu se brine Orkestar Juice. Ulaz je slobodan.

PUSTARA – Integrirano središte za usluge zajednice 30. siječnja s početkom u 9.30 organizira izradbu uobičajenih i modernih krinka, maska. U radionicu svakoga srdačno očekuju.

MOHAČ – U Muzej Dorotye Kanizsai ovih dana stiže čipkarska izložba iz Svete Marije, iz Hrvatske. Svečano otvorenje izložbe bit će u prostorijama spomenutog muzeja na male poklade, 4. veljače, a na pokladnu nedjelju, 7. veljače, organizira se i čipkarska radionica koju će voditi članice čipkarske udruge. Privremena izložba bit će otvorena do konca veljače.

KISEG – Paralelno sa sambotelskim Hrvatskim balom i zajednica Hrvatov u dotičnom gradu ove subote će održati svoj tradicionalni bal u Viteškoj dvorani tvrđave Nikole Jurišića. Ljetos nisu pozvali nikakovu seosku grupu za nastup, nego će u programu zapjevati domaći jačkarni zbor Zora, ki se pripravlja i s jednim blokom za presenećenje. Za zabavu će svirati petrovski Timar trio, a na bogatoj tomboli svaki more uloviti svoju sriću. Goste čekaju organizatori od 19 uri, ulaznice se još moru naručiti za 5000 Ft ili 17 eurov (koja sadrži i večeru) na slijedeći telefoni: 70/7082291 ili na 30/9791372.

KANIŽA – Tamburaški sastav „Stoboš“ 13. veljače priređuje Hrvatski bal u Hotelu König. Ulaznice za bal mogu se kupiti kod Hrvatske samouprave grada za 4000 forinti, što sadrži i cijenu večere. Na zabavi će svirati Tamburaški sastav „Stoboš“, i Spiral duo band.

MOHAČ – U subotu, 6. veljače, u športskoj dvorani priredit će se Šokački bal. Večer će započeti kulturnim programom u 20 sati u kojem će sudjelovati čepinski KUD «Ivan Kapistran Adamović». Nakon programa slijedi bal uza svirku Orkestra Poklade. Cijene ulaznica: za odrasle 2500 Ft, za studente 1500 Ft.

Bušari Čitaonice mohačkih Šokaca u Zagrebu

Milan Bandić dogovorio prijateljsku suradnju s mohačkim gradonačelnikom

Bušari su se prošetali, ali i odmarali na zagrebačkim ulicama.

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić sastao se 16. siječnja s mohačkim gradonačelnikom Józsefom Szekóom s kojim je dogovorio Sporazum o prijateljstvu i suradnji. Naime, 16. siječnja, zajedno s bušarima Čitaonice mohačkih Šokaca, u Zagrebu je boravilo i izaslanstvo grada Mohača, na čelu s gradonačelnikom Szekóom, kaže nam Đuro Jakšić, predsjednik spomenute Čitaonice, i zastupnik u gradskom vijeću grada Mohača.

Nakon prijateljskih sporazuma grada Pečuha i grada Budimpešte, 7. veljače 2017. stavit ćemo točku i na suradnju s gradom Mohačem, a korak k tome je i dolazak bušara i mohačkoga gradonačelnika u Zagreb – reče gosp. Bandić, te je označio početak priredbe «Pohod bušara iz Mohača» u središtu Zagreba, na Trgu bana Josipa Jelačića. Naime, bušari Čitaonice mohačkih Šokaca danas su prikazali taj jedinstveni običaj koji su stoljećima, unatoč zabranama, sačuvali Hrvati grada Mohača, običaj koji se otprije nekoliko godina, od 2009., nalazi na UNESCO-ovoj listi nematerijalne kulturne baštine.

Ovim pokladnim narodnim običajem vesela je povorka folklorne skupine od 50-

ak šokačkih Hrvata razveselila građane i goste grada Zagreba koji su se našli na dionici od Cesarčeve ulice do Trga bana Josipa Jelačića, gdje su priredili i završni nastup – kolo.

Naime, prema stoljetnom običaju, bučna povorka maskiranih ljudi, uz pratnju tamburaša, s kolom na gradskome trgu simbolizira ispraćaj zime. Taj prastari običaj Hrvata u Mađarskoj UNESCO je 2009. priznao kao visoko vrijedno kulturno blago koje je uvrstio na listu svjetske duhovne baštine. Dana 7. veljače vidimo se u Mohaču da iz prve ruke vidimo kako se istjeruje zima – obećao je zagrebački gradonačelnik gostima iz Mađarske. Dan prije u Mađarskom institutu, organizatoru zagrebačkog programa, dr. Tünde Minorics imala je predavanje s naslovom «Baština koja prelazi granice», te je otvorena izložba fotografija o tom običaju, koja se može posjetiti do 25. siječnja, i to stoga da se znatiželjnici upoznaju s pučkim običajima šokačkih Hrvata grada Mohača. Program je ostvaren uz potporu Balassi Intézeta, Grada Mohača i Fonda Nemzeti Kulturális Alap.

Crtice iz života dr. Miše Mandića

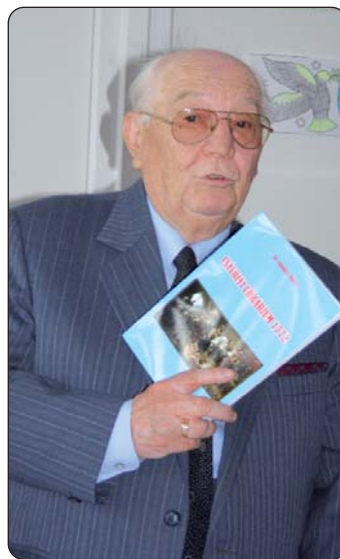
Početkom kolovoza 2015. godine posjetio sam u njegovoj kući u Čavolju bać'-Mišu Mandića. Čavolj je lijepo uređeno bogato selo u Bačkoj u kojem žive Mađari, Nijemci i bunjevački Hrvati. Naša suradnja s bać'-Mišom traje od 1986. godine. S našim studentima hrvatskoga smjera svake četvrte godine u okviru izleta posjetimo Čavolj i pogledamo njihov Zavičajni muzej koji je prije pedesetak godina osnovao bać' Mišo. Pogledamo i lijepu katoličku crkvu te mjesno groblje u kojem se nalazi grob Ivana Petreša koji je u prvoj polovini 20. stoljeća tu bio mjesni župnik, ujedno i pjesnik i pisac, podupiratelj osnivanja čitaonica diljem Bačke, svjestan bunjevački Hrvat rodnom iz Kačmara. Početkom 40-ih bio je ovdje kapelan i svećenik i vrstan pisac Josip Pašić, šokački Hrvat iz Bačkog Monoštora (Vojvodina). Tu je živjela i stvarala u 20. stoljeću i pjesnikinja Roza Vidaković, koja je i rođaka bać'-Miše Mandića. Isusovac Petar Pančić, koji je bio i rektor sjemeništa i ravnatelj gimnazije u bosanskohercegovačkom Travniku krajem 19. i početkom 20. stoljeća, također je rodnom iz Čavolja, jednako kao i Nikola Milašin iz 18., 19. stoljeća koji je bio biskup u Stolnom Biogradu (Székesfehérvár).

Bać'-Mišina kuća čovjeka pomalo podsjeća na bunje u kojima su, navodno, Bunjevci stanovali dok su iz Hercegovine preko Dalmatinske zagore išli sa svojom stokom prema Lici i Bačkoj. I proćelje je te kuće od sličnog kamena napravljeno upućujući na bunju i da u njoj stanuje jedan Bunjevac.

Bać' Mišo se rodio u Čavolju 4. rujna 1928. godine od oca Martina Mandića i Pole (Apolonije) Vidović. Sestra mu se zvala Janja. Iz braka u kojem je bać' Mišo živio sa svojom suprugom 55 godina, rodile su im se dvije kćeri, Ljubica i Izabela. Prva je po zanimanju odgojiteljica u mirovini, a druga nastavnica povijesti i pedagogije za retardiranu djecu. Ima četvero unučadi i isto toliko praunučadi. U Baji je završio učiteljsku školu gdje je učio mađarski, ali i hrvatski. Poslije je u Segedinu studirao zemljopis i biologiju i doktorirao na Segedinskome sveučilištu iz povijesti bunjevačkih Hrvata i Jugoslavije. Doktorski mu je rad u objavljen 1989. godine u Kečkemetu na hrvatskom i mađarskom jeziku u obliku knjige s naslovom „Povijest bunjevačkih Hrvata u Mađarskoj“ / „A magyarországi bunyevác-horvátok története“. Predgovor je napisao dr. István Gajdócsi. Recenzent je bio dr. Marin Mandić. Poznata je bać'-Mišina knjiga „Iz osamstoljetne kronike Čavolja“ izdana u Budimpešti 1984. godine kod Poduzeća za izdavanje udžbenika. U nizu „Csávolyi Helytörténeti Füzetek“ (Čavoljske lokalnopovijesne bilježnice“) objavljuje mnogo svezaka iz povijesti svoga sela na hrvatskom i mađarskom jeziku: o Ivanu Petrešu, čavoljskim Bunjevcima, spomen-mjestima svoga sela, Čavolju na prekretnici tisućljeća, seljacima svoga sela, prekretnicama ljudskog života, vjerskom životu katolika u Čavolju, Bunjevcima i tamburi itd. Kada sam ga upitao koliko mu se knjiga tiskalo do sada, rekao mi je broj od dvadesetak, ali da ima gotovih rukopisa za još četiri-pet knjiga. Razmišljao sam kako i kada je to sve uspio napisati. Što ga je vodilo? Moramo priznati da to nije mali rezultat. Ne da nije mali, nego je upravo veliki. Često naši studenti odu k njemu na konzultacije i on ih uvijek ljudski dočeka te mudro i stručno uputi na posao kada, naprimjer, pišu svoj diplomski rad.

A bio je bać' Mišo i ravnatelj čavoljske osnovne škole tijekom 24 godine. Između 1963. i 1981. bio je parlamentarni zastupnik bajskeg kotara. Od 1973. do 1980. u dva ciklusa obnašao je dužnost „generalnog sekretara“ (glavnog tajnika) Demokratskog saveza Južnih Slavena u Mađarskoj. Kada je bio na tom položaju, pokrenuli su sveske „Etnografija Južnih Slavena u Mađarskoj“, uređili bajske Zavičajnu kuću itd.

Pitao sam ga detaljnije o tome njegovu sedmogodišnjem razdoblju. Reče mi da je to za njega bila velika čast, ali i ne lak zadatak. Trebao je zastupati interese Hrvata, Srba i Slovenaca, ali tako da je sve moralo biti u skladu sa smjernicama tadašnje vladajuće Mađarske socijalističke radničke partije. O tome svom članstvu rekao mi je sljedeće: „Ja virujem u Boga. Redovito se molim i slušam na radiju svete mise i gledam ih na televiziji. Bio sam uvik u

Dr. Mišo Mandić

partiji. Sve dok partija nije istupila iz mene. Rekao sam i to: Nova partija u mene već neće ući.“ Dok je bio generalni sekretar, bilo je mnogo njih koji su ga voljeli i pomagali mu, ali i takvih koji ga nisu „begenisali“, pa i takvih koji su ga pazili i prijavljivali ga. Od njega je to uvijek bilo daleko, no zna da je u ono vrijeme to bila praksa. Bilo je da ga je to sve koštalo i zdravlja. I nedavno se oslobodio „opake bolesti“ koja je išla s kemoterapijom, ali vjeruje da ga je dragi Bog izliječio iz nje, a da je sv. Antun Padovanski, kojega vrlo štuje, posredovao kod Boga za njega. Tijekom svoga života stekao je mnogo prijatelja i priznaje da

svatko tko radi, i griješi, pa da ni on nije iznimka. Jednom je kao generalni sekretar dobio nagradu, desetodnevni boravak u bivšoj Jugoslaviji gdje je tada mnogo putovao, a bio je jednom, dok je doktorirao, i na petomjesečnoj stipendiji u Novom Sadu, koje je razdoblje iskoristio za istraživanje u arhivima. Kada je bio na čelu Saveza, kao Hrvat, zamjenici su mu bili netko od Srba i Slovenaca. Sjeća se Petra Beloša i Erike Glanc. redoviti je pretplatnik našega Hrvatskoga glanika, Hrvatski kalendar uvijek jedva čeka i čita ga.

I bać' Mišo je za svoj rad dobio mnoga priznanja. Tako je među ostalima za svoj pedagoški rad nositelj Nagrade „Apáczai-Csere János“, zatim je od Hrvatske državne samouprave dobio nagradu „Za životno djelo“. Županijska samouprava Bačko-kiškunske županije uručila mu je „Županijsku manjinsku nagradu“. Nositelj je i „Ortutayjeve spomen-medalje.“ Rekao mi je da je Gyula Ortutay bio Mađar iz Subotice i da je s njim često razgovarao na bunjevačkom dijalektu te da nas je on mnogo pomagao prilikom etnografskog rada. Bać'-Mišini su u Savezu tijekom sedam „njegovih“ godina redovito organizirali naše narodnosne etnografske sakupljačke tabore. U jednom sam takvom i ja sudjelovao, i to u Porablju među Slovencima. Bio mi je to velik doživljaj.

Bać' Mišo je dobio i nagradu „Zlatna lokalnopovijesna medalja“. Dobitnik je i spomen-medalje „Pro Ethnographia Minoritatum“, a nositelj i priznanja „Tuzemni počasni član“. Čavoljska samouprava dodijelila mu je priznanje „Počasni građanin sela Čavolja“. Za svoj 80. rođendan dobio je od predsjednika Mađarske Republike za svoj višedesetljetni rad priznanje „Viteški križ spomen-ordena Republike Mađarske.“

Živko Gorjanac

Čavoljsko bunjevačko prelo

„Podvikuje bunjevačka vila, iz oblaka raširila krila”

U Čavolju već 86 godina svake godine priređujemo Bunjevačko prelo. Prvo Bunjevačko prelo u Čavolju veže se za ime Ivana Petreša, svećenika, pisca, na kojeg smo mi današnji žitelji veoma ponosni.

Stipan Mandić, predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave, i Norbert Hamhaber, načelnik sela Čavolja, s gostima i prijateljima iz Čačinaca te Vesnom Haluga, generalnom konzulicom

Dana 16. siječnja okupili smo se nas 250-ak gostiju iz Čavolja i okolnih naselja. Prelo je mjesto i vrijeme da se okupimo, družimo i gradimo nova prijateljstva, da se zajedno veselimo, pjevamo i plešemo naše narodne plesove, i zajedno zaplešemo naše veliko kolo, ono „na dvi strane”.

Naše mile goste i sudionike srdačno je pozdravio Stipan Mandić, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, na bunjevačkom narječju hrvatskog jezika i na mađarskom jeziku, među njima posebno „našu konzulicu”, generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga, Mirka Mališa, načelnika, i Alena Jurca, donaćelnika Općine Čačinci iz Hrvatske, Josu Ostrogonca, predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj, Norberta Hamhabera, načelnika sela Čavolja, koji su svojom nazočnošću uveličali ovogodišnje Prelo. Zahvalio im je što su se odazvali našem pozivu. Pozdravio je i garski Tamburaški sastav „Bačka” koji se i ove godine pobrinuo za dobro raspoloženje. U samo nekoliko riječi o prigodnom kulturnom programu, uz ostalo, reče da Čavoljska bunjevačka kulturna grupa nastupa s novom koreografijom, koju je s članovima uvježbala voditeljica skupine Zita Ostrogonac Kiss. Ujedno je pozvao nazočne da pogledaju prigodnu izložbu koja je uputnica za večerašnji program, a okupljenima poželio dobru zabavu.

Prelo je otvorila naša Bunjevačka kulturna grupa, prvo dječja skupina „Mališani” koja je vješto plešući i pjevajući prikazala bunjevačke narodne plesove i pjesme. Pripremila ih je učiteljica i voditeljica Zita Ostrogonac Kiss. Odrasli su pak prikazali dio naše kulturne tradicije, običaje vezane za bunjevačke svatove. Istraživao ih je, sakupio i opisao dr. Mišo Mandić. Njegove knjige čuvaju naše najstarije i najpoznatije običaje, da se to bogatstvo ne zaboravi, da se očuva kako bi ih današnji mladi mogli upoznati i prenijeti na buduće naraštaje.

Na pozornici je Bunjevačka mijana, gdje je sve svečano, na zidovima slike nekadašnjih bračnih parova okićenih ružmarinom. Već stižu gosti, čauši koji su odjeveni u narodnu nošnju, oko vrata

nose „starovirske peškire”, na „lajbi” i šeširu svilene pantlike, vrpce s ružmarinom. Svadbena povorka kreće u djevojačku kuću, tamburaši sviraju i pjevaju bečarce: Evo kuće kud sam dolazio, / i divojka koju sam ljubio. / Oj, prijane otvori nam vrata, / evo tebi svati sa sokaka. Momci, odjeveni u narodnim nošnjama, nove čizme s čergom (zvečkama) zagrljeni, zasviraju tambure i zaigraju momačko kolo, veselo se praštaju od svoga druga, pjevaju... Ja cura, ti divojka, svađamo se oko momka... Gosti su stigli u djevojačku kuću gdje djevojke, prijateljice i gosti čekaju povorku. Prijateljice i „jenge” opraštaju djevojku, to je posljednji put da su zajedno kao djevojke. Oproštaj od divojštva iz svega grla pjevaju: „Oj, djevojko Bunjevko, dođi meni u kolo da igramo rokoko...” Svile šušaju, korak po korak „vrimešnjaci” zajedno zaigraju kolo. Zora zori dan se bili, a ja moram odlaziti... s tom se pjesmom opraštaju od prijateljice. U roditeljskoj kući sve je lijepo uređeno za svadbu, u maloj sobi, gdje je sve svečano, na stolu su čipkasti „starovinski čaršap, kruv, kolač, svičica”, vino, medena rakija, sitni novčići... (svaka stvar ima svoju ulogu). U „lipoj

sobi” samo su roditelji, majka i otac, i najbliži rođaci. Majka opravila svoju najmiliju kćer, obuče joj bijelu svilenu haljinu sa zlatnim portom, bijeli vijenac i na njemu „bili šlajer” kiti njezinu prelijepu kosu, oko vrata zlatni vez, dukati krasi njene grudi, rumena kao ruža, ona je najljepša snaša. Majka i otac se opraštaju, to su najdirljiviji trenutci koji baš diraju u srce, ljudi plaču. Nemoj, dušo, suze liti, majka će ti pozdrav slati... Dođe i „đuvegija” i zahvali što su je tako uzorno othranili, i poljubi ruku roditeljima... Otac i majka daju blagoslov novomu bračnom paru. Uobičajeno je da se kolač ili kruh razlomi iznad para, i te komadiće podijele svima gostima i koji su došli gledati svatove. „Đuvegija i snaša” već su bračni par, idu sa svatovima u krčmu. Zasviraju tambure, pjesma ječi, daleko se čuje, tetke, strine podvikuju: „Pitaju me iz kojeg sam sela, iz Čavolja golubica b’jela. Ja strina, ja.” Alaj nas je dočekala prija, kuvala je u kori krompira. Ja kuma, ja.” Oko ponoći „prodaje” se snaša, „igra se za novce”. Prije su roditelji igrali s njom i u „pladanj” metnuli najveći novac, poslije je plesala rodbina, a mladoženja gledao. Kada je „pladanj” već bio pun novaca, onda je uzeo sa stola i ajd za njegovom novom ženom uskočio. Novce su metnuli u pregaču, a „pladanj” bacili na zemlju, da imaju sreće u cijelom životu. Kada su se vratili, bili su nov par, „mulatovali” su do zore, tamburaši su ih otpratili do kuće.

Eto, tako smo na našem Prelu bili u pravim starim bunjevačkim svatovima. Ta je večer bila nezaboravna. Mislim da će svakom ostati u trajnom sjećanju. Gledajući i slušajući tu predstavu, te stare običaje i lutajući u njima, baš su me dirnuli u srce, i mislim da ne samo mene, to je ono blago i bogatstvo koje ni prodati ni kupiti ne može. To su naši stari ostavili nama da ih i dalje čuvamo. Zahvalna publika sudionike je nagrađivala velikim pljeskom i stalnim povcima.

Najveća hvala našoj kulturnoj grupi i svima koji su nam uljepšali i obogatili ovu večer.

Stana Gašparović Lörinc
Snimka: Anita Csala

Drugu godinu zaredom Hrvatski bal

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Pečuha i Matice hrvatske Ogranak Pečuh, drugu godinu zaredom priređen je Hrvatski bal u Hotelu Laterum. Okupilo se dvjestotinjak gostiju, među njima i brojni uzvanici. Tako: generalna konzulica Vesna Haluga, pečuški dogradonačelnik László Őri, HDS-ov predsjednik, ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave grada Pečuha Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp... Na balu, kao i lani, svirao je virovitički sastav Gašo Band.

Dio članica Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“

Gašo Band se nije odmarao.

U društvu kreativne producentice hrvatskih programa MTVA Renate Balatinac (u ulozi voditeljice otvaranja), bal je otvorio i nazočne pozdravio HDS-ov predsjednik, ujedno i predsjednik pečuške Hrvatske samouprave Ivan Gugan.

Tražila se karta više.

Kako saznajemo, zastupničko tijelo pečuške Hrvatske samouprave Pečuha, što ga čine zastupnici: Stjepan Blažetin, Blaško Bošnjak, Ivan Gugan i Jozo Hari, odlučilo je nakon utemeljenja 2014. godine u svoj godišnji program uvrstiti organizaciju jednog pokladnog bala u Pečuhu, Hrvatskog bala, poradi okupljanja hrvatske zajednice u gradu. I tako se drugu godinu zaredom održao spomenuti bal, za koji se, kako kažu organizatori, tražila karta više.

Vrijedne nagrade dobili su najsretniji.

Na balu se okupilo društvo iz cijele Baranje, od Pečuha, Martinaca, Šeljina, Udvara, Mišljena, Katolja... U sklopu otvaranja bala nastupile su članice martinačkoga Ženskog pjevačkog zbora «Korjeni» koje su otpjevale nekoliko prigodnih pjesama. Bogati švedski stol nudio je niz slastica, predjelo, više vrsta glavnih jela, desert, voće... Vinska karta bila je na visini... Bogata tombola čekala je sretnike. Nudio se niz zanimljivih i privlačnih nagrada. Tako je glavna nagrada ovogodišnjeg bala bila produženi vikend za dvije osobe u Biogradu na Moru, dar Turističke zajednice grada Biograda i njezina umirovljenog predsjednika Ive Eškinje, te produženi vikend za dvije osobe u Pansionu Zavičaj, dar Hrvatske državne samouprave. Glazbe je bilo raznovrsne, od zabavne, rocka do kavanske i po narudžbi, reklo bi se za sve ukuse, pa se plesalo na prepunom podiju do ranih jutarnjih sati.

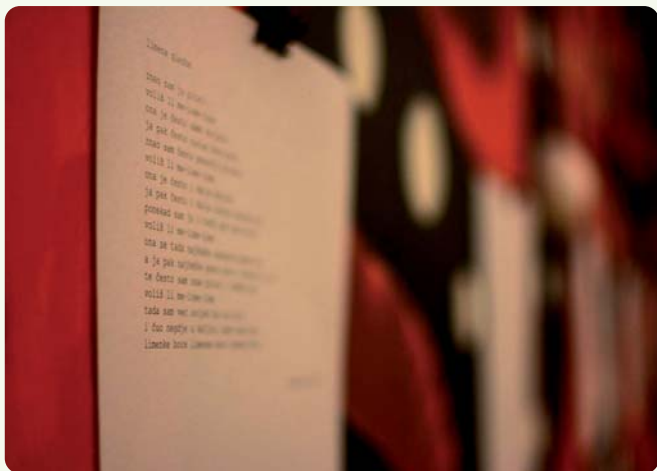
Branka Pavić Blažetin

SALANTA – U organizaciji salantskoga Kulturno-umjetničkog društva Marica, treću godinu zaredom priređuje se Salantsko kolinje, 30. siječnja 2016. u tamošnjem domu kulture. Značajni ujutro od šest sati preko cijelog dana mogu pratiti trenutke svinjokolje. U večernjem programu, s početkom u 17.30 nastupaju: poganski Ženski pjevački zbor Snaše, kukinjski KUD Ladislava Matušeka, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata. Nakon programa slijedi zajednička kolinjska večera, uza svirku svirača kukinjskog KUD-a Ladislava Matušeka i salantskog KUD-a Marica.

„IZLOŽBA POEZIJE“

U AK-galeriji, u sklopu koprivničkog Kampusu, 15. siječnja, otvorena je izložba pod nazivom «Izložba poezije», u okviru koje su izložene i pjesme Vjekoslava Blažetina. Za razliku od uobičajenog čitanja ili recitiranja, stihovi su publici ovoga puta predstavljeni vizualno, na zidovima galerije poput neke izložbe slika.

U organizaciji Ivana Grobenskog i koprivničke AK-galerije predstavilo se jedanaest pjesnika među njima i Vjekoslav Blažetin, zagrebački student iz Pečuha. Pjesništvo se mnogo više piše nego što se čita i čini se da počinje pripadati sve užem krugu ljudi koji pjesme čitaju u privatnosti vlastitoga doma, doživljavajući je intimno (što svakako jest jedna od njenih glavnih značajka) ili njegujući njezinu produkciju i recepciju na književnim večerima koje se gotovo bez iznimke održavaju u krcmama ili knjižarama i knjižnicama. Upravo zbog toga je zamisao spomenute izložbe poeziju vratiti (ili je možda pogurati) u neke druge javne prostore, koji bi pjesništvo lako mogli prepoznati i pretrpjeti, a koji su ponajprije izvaninstitucionalni galerijski prostori – izložiti poeziju kao što se izlažu druga umjetnička djela – slike, crteži, fotografije. Stoga se 15. siječnja u AK-galeriji izložbom predstavilo jedanaest autora, pretežito mlađeg naraštaja, od '90-ih nadalje, s po dvije pjesme, iz raznih krajeva. Bojan Košić, Sarah Duspára, Ana Vučić, Vjekoslav Blažetin, Denis Katanec, Ivan Ščapac, Zvonka Obajdin, Lara Mitraković, Marta Lučić, Ivan Laić i Ivan Grobenski. Dio izložbe čine i audiomaterijali, sve skupa upakirano u multimedijalni događaj. Svatko od pjesnika više-manje ima svoj osobni Facebook profil, i svoj pjesnički Page. Postoje i časopisi koji su većinom samoinicijativno pokrenuti, postoje i neki na nekoj većoj razini, evo Zarez mi prvi pada na pamet.

„Iz Hrvatske s ljubavlju“ autorice Ivanke Vrbanc, keramičarke 28. siječnja (četvrtak) 2016. u 15. sati

u Hrvatskome kulturno prosvjetnom zavodu
„Stipan Blažetin“
(Serdahel, Kossuthova 83)

Izložbu će otvoriti veleposlanik Gordan Grlić Radman, generalna konzulica Vesna Haluga, predstaviti će umjetnicu. Sudjeluje tamburaški sastav Osnovne škole Katarine Zrinski.

HRVATSKA SAMOUPRAVA GRADA BAJE
Upućuje Vam srdačan poziv
na tradicionalno

Veliko prelo

koje će se održati u Baji 6. veljače 2016. godine
s početkom u 19 sati
u prostorijama hotela „Duna“.

Gosti su nam Tamburaški sastav „Fijaker“.

U kulturnom programu sudjeluje
KUD „Bunjevačka zlatna grana“.

Bal svira orkestar „Čabar“ iz Baje.

Ulaznice sa večerom 3000 Ft.

Ulaznice u ograničenom broju se mogu naručiti na telefonima:
70/374 9270 i 70/334 6540.

RADUJEMO SE VAŠEM DOLASKU!

Trenutak za pjesmu limena glazba

*znao sam je pitati
voliš li me-lime-lime
ona je često samo šutjela
ja pak često cuclao bocu piva
znao sam često ponoviti pitanje
voliš li me-lime-lime
ona je često i dalje šutjela
ja pak često i dalje cuclao ostatak piva
ponekad sam je i treći put znao pitati
voliš li me-lime-lime
ona se tada najčešće okrenula prema zidu
a ja pak najčešće popio pivo i krenuo na ulicu
te često sam znao pitati i zadnji put
voliš li me-lime-lime
tada sam već uvijek bio na ulici
i čuo negdje u daljini lime-lime-lime
limenke boce limenke boce limenke boce*

Vjekoslav Blažetin

Zbogom, Pišta bači!

Preminuo bivši petrovski školski direktor István Ciryék Piry (1928. – 2016.)

Projdući tajedan utorak jedno cijelo selo je zbogomdalo bivšemu školskomu direktoru Istvánu C. Piryju, ki je trideset ljet dugo koordinirao djela na čelu odgojno-obrazovne ustanove u Petrovom Selu i ki je i u mirovini bio svenek rado vidjena peršona na svi školski svetačnosti, ali i na seoski priredba. Pišta bači su živili s nami i pred nekoliko ljet, kad su zgubili svoju voljenu hižnu družicu, takaj pedagoginju tetu Gabiku, zdravlje im već nije služilo tako kot prlje, ali svakoga je u Pinčenoj dolini potresla njeva nagla smrt.

Edita Horvat-Pauković, sadašnja ravnateljica Dvojezične škole u Petrovom Selu, sa slijedećimi riči se je lučila od kolegara na sprohodu u domaćem cintiru: – Već od šezdeset ljet tomu da si za završenim studijom na Učiteljskoj školi u Kiskunfélegyházi, zašao u Petrovo Selo, na svoje prvo i zadnje djelatno mjesto koje je zlamenovalo ujedno i tvoju obitelj jer sa svojom ženom, tetom Gabikom, desetljeća dugo ste odgajali generacije i generacije, učili školare znanja ter ponašanja. Doslovno ste živili i zdi-havali sa školom, jer službeni vaš stan kade ste mnogo ljet živili, se je nalazio polag škole. Iz mnogih djelatnih ljet tri desetljeća si se skrbio za direktorske posle naše škole, ali danas je već nezamislivo da negdo ovako dugo pelja jednu ustanovu. Tebi je i to uspelo. Ako se sad razgledamo, većini od nazočnih si bio školnik i direktor, ali uz bivše školare danas su došli i negdašnji i sadašnji kolegari da Te odsprohodu na poslidnji put. Svi su Te poštovali i rad imali. Kad stanemo na jednu minutu i dajemo Ti zbogom, postavlja se i pitanje. Kade nestane sve to što si tokom jednoga žitka skupaspravio, kamo nestane sve znanje i ljubav? Svi mi znamo na to odgovor: sve što si prikdao svojim članom obitelji, svojim učenicom, kolegarom to sve ostane s nami, i mi ćemo je dalje nositi. Tvoje misli, poeni, šalne napomene ostanu s nami. Gvišna sam da svaki tvoj učenik, kolegar čuva jednu stori-ju, spominke o Pišta bačiju, ke ćemo vjerno dalje čuvati – je rekla uz ostalo na pokopu pred mnoštvo ljudi petroviska školska direktorica.

Pišta bači, počivajte u miru Božjem, a Vašoj obitelji izražavamo naše diboko sužalovanje.

Tiho

ŠOPRON; KOLJNOF; GROBNIK; RIJEKA – U organizaciji Hrvatske samouprave Šoprona i Društva Hrvati, pod peljanjem dr. Franje Pajrića već ljeta dugo putuju Hrvati iz dotičnih gradišćanskih mjest na atraktivni Riječki karneval. Pred nekoliko ljet Koljnofci su se i aktivno sudjelovali u ovoj ogromnoj maškaradi, a ovput jedan cijeli autobus od pedeset ljudi se je javio da želji biti nazo-

čan na dvodnevnom fašenskom slavlju u staroj nam domovini. Kako smo doznali od glavnoga organizatora, dr. Franje Pajrića, 6. februara, u subotu, u Grobniku stari prijatelji Gradišćancev čekaju na razgovor i sastanak putnike ter će se pogledati i famozna povorka zvončarov. Cijelu noć će durati fešta, a nedilja će biti u cjelini posvećena boravku i mulatovanju na Riječkom karnevalu.

Bogatstvo...

„Blazijov štagalj” s nardarskimi igrokazači iz 1910-ih ljet. Kipic je iz kolekcije pokojnoga Antala Horvata (Miešićini) iz Narde.

„Večeras je naša fešta“

Hrvatska večer i bal u Budimpešti

U prostorijama Palače Duna 15. siječnja Hrvatska je samouprava grada Budimpešte ustrojila tradicionalnu Hrvatsku večer i bal. Na veselici se okupilo umalo dvesto gostiju koje su, uz odličnu glazbu petrovošelskog sastava „Koprive“ i osječke grupe „Džentlmeni“, čekali vrijedni darovi na tomboli.

KUD Marica

Već je stari običaj da pokladno razdoblje Hrvata u mađarskoj prijestolnici i njenoj okolici otvaraju budimpeštanska Hrvatska večer i bal. Posljednjih je godina jedna od nakana organizatora okupiti hrvatski živalj iz svih područja Mađarske. „Uzdravlje, kume i sva braća okolo sideća, koji se očima gledamo, a ustima ljubimo. Ljubili se ne mrzili se mnogo lita i godina. Iz ove čaše u zdravlje naše, najpri' gosta, a nama što osta! Zdra, Ivane, ispod kuće ti dugi dolovi, po njima pasli rogati volovi. Pčelice ti pokrivala Sunce, crne koze prikrivala strane, a jarčine brda i doline. Prid kućom ti marva rogata, a u kućici dičica kurata, neka ti se množe ovce i donesu lipe novce...“ – s tom je zdravicom pozdravio nazočne uime organizatora zamjenik predsjednika Stipan Đurić, potom i predsjednica Hrvatske samouprave grada Budimpešte Anica Petreš Németh te veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti. Hrvatski je veleposlanik Gordan Grlić Radman izrazio svoje zadovoljstvo kako se ustrojbom Hrvatske večeri i bala nastavlja stara tradicija Hrvata u mađarskome glavnom gradu. „Upravo je danas 24. godina kako je Republika Hrvatska međunarodno priznata, neovisna i suverena država. Čestitam svima nama blagdan i međunarodno priznanje!“ – naglasio je Grlić Radman.

S koreografijom „Splitski plesovi“ Hrvatska izvorna plesna skupina, uz glazbenu pratnju tukuljskoga tamburaškog sastava Prekovic, otvorila je priredbu, a potom izvela i splet bunjevačkih plesova. Skupina ove godine slavi 20. godišnjicu osnutka i osim večerašnjega planira nastup u Velikoj na tradicionalnoj manifestaciji „Čuvajmo običaje zavičajja“, a tijekom godine bit će usredotočeni na proslavu godišnjice. U zavidljivo izvorinim nošnjama i profesionalnim pristupom plesači salantskoga Kulturno-umjetničkog društva „Marica“ oduševili su publiku. Kako nam reče Brigita Štivić-Sándor, plesačica Društva, na balu je nastupila najveća skupina, koja je započela s radom prije godinu dana,

otplesali su kašadske i santovačke, te domaće salantske plesove. Glazbom ih je popratio tamburaški sastav pod vodstvom Zoltana Vizvarija. Dok se posluživala ukusna večera, petrovošelski sastav „Koprive“ zabavljalo je goste, a potom osječki „Džentlmeni“. Uspješnice Miroslava Škore, Novih fosila, Prljavoga kazališta, Thompsona, Bijeloga dugmeta, slavonskih bečaraca i bačkih kola... Osječani su odista džentlmenski ugodno provešeli plesače. Možda nije ni slučajno da već niz godina unazad pokladna se zabava priređuje pod krilaticom „Večeras je naša fešta...“. Ništa bolje za početak nove godine, nego dobro se provesti i ludo zaplesati, naravno i ove godine do svitanja. U pola noći izvlačile su se tombole, uz dva pomoćnika Stipana Đurića i Veronike Drajkó, taj nimalo lak zadatak pripao je

Beati Bušić. Najvrednija nagrada, produženi vikend za dvije osobe u Pansionu „Zavičaj“, dar Hrvatske državne samouprave, pripalo je Anici Petreš Németh, godišnja pretplata na Hrvatski glasnik, dar Medijskoga centra Croatica Marianni Temesvári. One su drugoj osobi poklonile dar. Sreća je bila priklonjena Salančanki Janji Štandovar jer je ona dobila najviše darova. Među darovateljima još su bili Izdavačka kuća Croatica, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti, budimpeštansko kazalište „Operetta“ i Plesno-glazbeno kazalište, hrvatski vinar Zoltan Horvat i ne u posljednjem redu, Hrvatska samouprava grada Budimpešte.

Vidimo se nagodinu, u nadi da će nas biti više i urnebesna zabava trajat će do svitanja.

Kristina Goher

Iz Narde i Čembe pred Putujuću Celjansku Mariju

„Svako naše shodišće je simbol našega žitka!”

Pretprošle subote na poziv Majke Božje Celjanske i na neobičnu inicijativu Branka Kornfeinda, dušobrižnika Čembe, Čajte i Vincjeta u Austriji, ki misečno jednoč služi mašu po hrvatski i u Nardi, vjerniki iz Narde i Čembe, ke su uz ostalo dugo ljet i službenim dokumentom spojene partnerske općine, skupa su se dali na zimsko shodišće pred kip Putujuće Celjanske Marije. Štatu lani, od augustuša, boravi u Čajti i sigurno će ju posjetiti u naredni mjeseci još brojne hodočasne grupe iz Ugarske. Ljetos, vjerojatno ova naša je bila prva grupa hodočasnika ka se je pišice otpravila na put od nardarske crkve.

Milovanje sunca ispalo je slabokrvnim suprot sjevernoga vjetra pun jada koji nas je šćipao, tukao i bičevao do kraja puta, što smo mi, oko petnaestimi, probuvali u ravnoteži držati s molitvom sve do linije negdašnjega državnoga hatara. Iako smo se morali paščiti da na vrime zajdemo pred farsku crkvu Čembe, stali smo se fotografirati pred kapelom, na kojoj po ugarski piše da je to Jakoba Verastoa iz 1896. ljeta. Kako je rekla nardarska načelnica Kristina Glavanić, pokidob je u nje selu ta dan bio i pokop, malo manje ljudi je došlo, ali računali smo na već ljudi iz Narde pri maši u Čajti. – Moremo reći da su se u vjeri našli dva partneri u čašćenju Blažene Divice Marije, i ovput ćemo i njoj i našem farniku Branku Kornfeindu zahvaliti da nam ide mašu služiti, i prik njega moremo mi Nardarci čuvati poštovati i naš materinski jezik. Moram i to reći da to nigdar nije jednostavna maša, nego zaista jedan pravi doživljaj jer gospodin i sam svira ali viker donese sa sobom i tamburaški sastav iz Čajte – je rekla seoska likterica. Pred čemskom tablom, na veliko presene-

ćenje domaćinova i samoga farnika Branka Kornfeinda, na križanju smo se strefili s hodočasnici iz Čembe, i odnuda smo skupa nastavili put na polji u molitvi i s marijanskimi jačkami. Julija Bošić-Nemet, predsjednica Hrvatske samouprave, je tvrdila da pozivu malo neobičnoga hodočašćenja u zimsku dob i ovako se je lipi broj pišakova odazvao kad na to mislimo da Narda sve skupa ima kih 450 stanovnika. Rič je bilo ovde samo od nekoliko kilometarova, ali kad je zima, človik je sklon misliti da jur cijeli dan capeče u mrzlini. Fani Fasching je sa svojom kćerom i hižnim drugom koracala u povorki i rekla je: – Lipo je na ovom shodišću, ali i mi bi se tomu veselili ako bi jednoč štatu Putujuće Celjanske Marije jur k nam došla – s tim kot kad bi bila pokazala i smjer svojim Nardarcem. Već nas je škurina objamila kad smo stupili u s vjerniki punu čajtansku crkvu, u koj se je u peti začela dvojezična maša. Crikveni obred na hrvatskom i nimškom jeziku su muzički

polipšali vjerniki uz kantoriranje Ronalda Šubošića, a i mjesni tamburaši. – Srce mi se smije da smo ovolikimi došli. Nardarci su se u četvrtak odlučili da bude danas Čajta malo Celje. A mi, ki smo na putu bili, razumimo, svako naše shodišće je kot simbol našega žitka – su bile to pozdravne riči Branka Kornfeinda ki je i ovput mašu služio. U svojoj prodiki je istaknuo da u našem zemaljskom žitku ništ' nije za spodobiti s onim, što nas kod Boga čeka i na to se smimo pripraviti da sve veselje ovoga svita nij' ništa prema veselju kod Boga. Tamburaški kraj ovim ričam je dala jačka, po kojoj je Jezus došao da nas spasi i da nam žitak preminji na bolje. Za mašom je slijedila prošecija pred crkvom i agape, čemu su iz odzgora statistirale zvi jezde, a naše duše su se napunile zahvalom da smo uz milost Božju darovani i ovako nesvakidašnjim doživljajem zimskoga hodočašćenja.

Djelovanje Hrvatske samouprave Novoga Sela

Na južnom dijelu Šomođske županije, jugoistočno od Barče, u blizini rijeke Drave nalazi se selce Novo Selo. Hrvatsko je stanovništvo uvijek obitavalo u selu u kojem danas živi 196 ljudi.

Novoselska crkva građena je prije tri stoljeća.

U Novom Selu od utemeljenja samouprave, zajedno sa Seoskom, djeluje i Hrvatska samouprava, na čelu sa sadašnjim predsjednikom Belom Silađijem. Članovi Hrvatske samouprave jesu: Kalmán Erdelji, Pavo Kovač i Kristina Greguric, oni se skupa s predsjednikom trude za čuvanje i jačanje hrvatske kulture u naselju. Organiziraju razne programe i sudjeluju na hrvatskim priredbama okolnih naselja. Hrvatska samouprava Novoga Sela za djelovanje u 2015. godini dobila je 94 boda i 3 456 109 forinta potpore, pa je tim rezultatom bila najuspješnija u županiji. Često surađuju zajedno sa Seoskom samoupravom, i onda kada je riječ npr. o obnovi zgrade ili organiziranju zajedničkih izleta, programa. Iako smo na početku ove nove godine, neki su datumi već u kalendaru Samouprave. U ovim prvim mjesecima najvažniju ulogu imaju razni hrvatski balovi, tako i oni planiraju sudjelovati na tim priredbama. Zatim u veljači organiziraju cjelodnevni program putovanjem u Mohač na Bušarski ophod, te na tradicionalno kolinje 13. veljače u Daranj. U ožujku planiraju izlet

Božićna priča obitelji Salaj

Grabovnicu na posvetu uskrasnih šunka, te će posjetiti Uskrсну priču, koja u zadnje vrijeme ima sve više posjetitelja. U travnju ih čekaju razni gastronomski festivali, a u planu je i kazališna predstava u selu sa sudjelovanjem Pečuškog hrvatskog kazališta, u ljeto pak hodočašće u Molve te bal na Svetu Anu. Uobičajeni Dan sela ove će se godine prirediti u rujnu, a u listopadu predviđaju hrvatsku književnu večer uz etnografa Đuru Frankovića. Pri kraju godine, u studenom sudjelovat će na Danu Hrvata, a u prosincu

će organizirati Dan narodnosti i božićni program u selcu. Predsjednik Samouprave od lanjskih programa istaknuo je 300. obljetnicu novoselske crkve, o čemu je knjigu pisao Đuro Franković, te ju je i na taj dan predstavio. Zadnji izlet 2015. godine organizirali su u Grabovnicu (dio grada Čazme), pa su mogli razgledati

Bela Silađi i njegova obitelj

tzv. Božićnu priču obitelji Salaj, što je jedinstvena predstava svjetla koja posjetitelje vodi u svijet mašte. Božićna priča u Čazmi započela je 2002. godine kada je spomenuta obitelj prvi put oktila svoju kuću i okolicu tisućama žaruljica. Broj se svjetiljaka povećao u zadnjim godinama, a posjetitelji u prosincu 2015. godine imali su mogućnost vidjeti čak 1,85 milijuna žaruljica na 60 tisuća metara četvornih. Izlet je bio jako uspješan, svatko je došao doma s lijepim uspomjenama, a taj dan njima će ostati u trajnom sjećanju.

Luca Gažić

Foto: Bela Silađi i Ákos Kollár

Mala stranica

Kreativne zamisli za maskenbal

Minnie Maus možda nije maštovit kostim, ali je zgodan za one koji se ne vole previše maskirati.

Nemate li previše vremena, uvijek možete napraviti kostim strašilo. Za njega će vam trebati samo papirnati tanjur, kolaž-papir i boje.

Vrlo je izvanredna maska puža i lako je možete izraditi od papirnatih vreća.

Nije zamršena ni maska mačkice.

Vrijeme poklada i maskenbala

Veljača je vrijeme poklada i maskenbala, dani obilježeni šarenilom i dobrom zabavom. Karneval je svečano razdoblje prije Korizme koje obilježavaju povorke maškara i plesovi. Naziv karnevala potječe iz latinskih riječi caro (meso) i levare (dignuti) što zajedno daje značenje „zbogom mesu“. Vrijeme šala i maskenbala daje mogućnost da se iznesu najluđe maštarije ljudskog uma. Stoga potrudite se i osmislite i obucite se u zanimljivu masku, pridružite se veseloj karnevalskoj povorci. Gdje god išli, karnevali donose ludi ples, veselu glazbu, šarene maske i puno zabave. Povijesno gledano počeci karnevalskih običaja datiraju još iz poganskih vremena kada su na taj način ljudi pod maskama i uz mnogo vike, zvonjave, šuškanja i galame, tjerali zle sile.

Za spretne ruke

Uštipci (krafne) u obliku maskā

Sastojci za tijesto: 500 g brašna, pola vrećice praška za pecivo, 1 jaje, 2 žumanjka, 130 g šećera i 40 g rastopljenog maslaca, 200 ml mlijeka. Za ukrašavanje 200 g šećera u prahu, 70 ml limunova soka, boje, bombončići.

Priprema: Brašno pomiješajte s praškom za pecivo, dodajte jaje, žumanjke, šećer i rastopljeni maslac. Dodajući mlijeko, umijesite glatko tijesto i ostavite ga odmarati se 20 minuta. Zatim tijesto razvaljajte (3 – 4 cm debljine) i izrežite u obliku krinke, maske.

Tijesto stavljajte pržiti u zagrijano duboko ulje do zlatne boje (okrenite na drugu stranu). Prženo tijesto izvadite na upijajući papir pa ga ostavite da se ohladi. Šećeru u prahu dodajte limunov sok uz miješanje električnom miješalicom da dobijete gustu smjesu. Zatim dodajte nekoliko kapi prehrambene boje kako biste glazuru obojili i možete ga ukrašivati šarenim bombončićima.

Usklađeni programi za 2016. godinu

Hrvatska samouprava Zalske županije u novoj godini prvu sjednicu imala je 20. siječnja u Keresturu, skupa s Udruženjem hrvatskih pomurskih samouprava, kako bi uskladile programe za 2016. godinu. Prihvaćena je uravnoteža, rebalans proračuna za lanjsku godinu kod obje organizacije, odnosno proračun za 2016. godinu. Razmotreni su regionalni programi regije te predstavnici pojedinih hrvatskih samouprava, razgovaralo se o tome kako da se poboljša hrvatski vjerski život u regiji.

Prema izvješću Marije Vargović, predsjednice Hrvatske samouprave Zalske županije, organizacija je lani bila vrlo djelatna, imala je devet sjednica i zahvaljujući aktivnostima zastupnika uspješno su provedeni razni projekti. Kako Županijska samouprava osim organiziranja raznih programa smatra vrlo važnim i zastupanje interesa hrvatske zajednice, pokušala je kod nekih teškoća u svezi s hrvatskim ustanovama pomoći, npr. kod problema održavanja dječjih vrtića s malim brojem djece organizirala je okrugli stol na kojem su bili predstavnici krovne organizacije. Nadležni naše hrvatske zajednice uspjeli su postići da se u državnome proračunu odvoje određena sredstva za rješavanje takvih novčanih teškoća. Oko problematike izbora ravnateljice keresturske škole također je Županijska samouprava posredovala da se problem pozitivno riješi u korist hrvatske zajednice, u čemu su pomogli glasnogovornik i HDS-ov predsjednik.

– Jedan od najvećih uspjeha Županijske samouprave smatram utemeljenje Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavoda «Stipan Blažetin» od strane Hrvatske državne samouprave. U ostvarenju toga mnogo smo surađivali s krovnom organizacijom i zahvalni smo da nas je ona smatrala pravim

partnerom. Zavod je otvoren lani potkraj kolovoza i u okviru ustanove ostvareni su već mnogi programi. Nadamo se da će to tako ostati i u tekućoj godini – rekla je gđa Vargović za naš tjednik.

Županijska je samouprava imala i uspješne projekte kod Ministarstva ljudskih potencijala i kod Veleposlanstva Republike Hrvatske od čega su ostvareni regionalni programi poput Glazbenog i vjerskog kampa i Festivala „Najdeklica, najdečec“, a ostvareni su i drugi programi u suradnji s mjesnim hrvatskim samoupravama. U 2016. godini županijska organizacija želi razvijati prekograničnu suradnju, nadalje raditi na usklađivanju hrvatskoga društvenog života u suradnji s Udruženjem mjesnih hrvatskih samouprava, posvetiti posebnu pozornost mladeži. Premda je mladih malo, teško ih je okupiti. Županijska samouprava zajedno s Udruženjem i drugim organizacijama, ustanovama predviđa ostvariti svoje regionalne programe počev od Pomorskog fašnika do Adventskog koncerta. Na sjednici je predloženo da se opet razmotri mogućnost održavanja redovitih hrvatskih misa, dogovoreno je da će glede toga zasjesti predsjednici i izraditi strategiju na koji način da se to organizira. Predloženo je i to da se godišnje jedanput priredi re-

gionalni hrvatski bal, u čijoj bi organizaciji sudjelovale mjesne hrvatske samouprave, a i materijalno ga potpomagale. Spomenuto je i to da će ove godine Hrvatski državni dan biti priređen u Pomurju, čije pripreme treba navrijeme započeti.

Beta

SERDAHEL – Hrvatska zajednica mladih 6. veljače priređuje Fašnički bal na koji poziva sve zainteresirane. Bal počinje u 19 sati u mjesnom domu kulture, a za veseli ugođaj pobrinut će se glasoviti Freya band. Karte se mogu kupiti u mjesnim prodavaonicama za 2500 forinti, koja cijena sadrži aperitiv i večeru.

KERESTUR, FIĆEHAZ – Mjesne samouprave i vjerske zajednice dvaju naselja 6. veljače priređuju III. Festival pomorskog svinjokolja, pred keresturskim domom kulture. Priredba predstavlja seoske svinjokoljske običaje uz bogat kulturni program. Program počinje u ranojutarnjim satima s kušanjem rakije i svinjokoljem. Pojedine će se družine natjecati u kolinjskoj vještini i izradbi mesarskih proizvoda. Posjetitelji će cijeli dan zabavljati šarolik kulturni program, bit će mogućnosti za kušanje raznih specijaliteta.

SERDAHEL – Seoska samouprava svake godine obilježi Dan umirovljenika kada zahvali žiteljima starije dobi na radu za unapređivanje naselja. Dan umirovljenika priredit će se 30. siječnja u domu kulture, s početkom u 16 sati.

Hrvatska samouprava sela Pustare srdačno vas poziva na pomurski fašnik, 6. veljače 2016. g.

PROGRAM:

u 13 sati okupljanje kod Seoskog doma
u 14 sati Fašnička povorka po ulicama naselja
u 15 sati programi družina pred Seoskim domom.
Uvečer: zabava.

Dubravkinim putem III.

Po stopama Miroslava Krleže, Marije Jurić Zagorke i drugih poznatih hrvatskih ličnosti

Čuveni Trg bana Jelačića! Ovdje se stalno nešto događa. Odjeveni u kostime minulih povijesnih vremena mladi par nam na pristupačan način, kod poznate fontane (izvora) Manduševac objašnjava odakle potječe naziv glavnoga hrvatskoga grada. Turisti se rukuju s oboma, i dakako fotografiraju, ovjekovječujući sve njihove korake i postupke, pa i onaj kada nam brkati mladić dopušta čak i to da uzmemo njegovu sablju u svoje ruke. Ovdajšnji je izvor stoljećima opskrbljivao vodom pučanstvo. Godine 1898. trg je rekonstruiran i popločen, a izvor pritom zatrpan. Tek je tijekom rekonstrukcije trga 1986. godine Manduševac pronađen i od tada opet služi svojoj prvotnoj svrsi. Prema legendi, kod toga je zdenca lijepa Manda sreća viteza koji je nju zamolio: „Mando, dušo, zagradi mi vode!“ Od te izreke, navodno, dolazi ime Manduševac, a naziv Zagreba od riječi „zagradi“.

Osvježeni viđenim, nakon lagane šetnje stižemo do ZET-ove uspinjače stare 125 godina, po dužini nešto kraće od budimpeštanske. Ona nas za svega minutu-dvije podigne do Gornjega grada. Lijevo od zadnje postaje velikim slovima ispisan natpis: „KUDA ŽURIŠ?“ Sve to kod ulaza Strossmarta (zapravo Strossmayerova šetališta), a što bi trebalo, naravno, podsjećati na nadaleko poznati pariški Montmartre. Ovo je zasigurno jedno od najromantičnijih mjesta u glavnome gradu. Šetalište smješteno podno same kule Lotrščak, naslonjeno na južne zidine staroga grada i bogato zasjenjeno gustim krošnjama kestena, nije slučajno odabrao za mjesto svog odmora Antun Gustav Matoš (1873. – 1914.). Upravo na tome, neko vrijeme pomalo zapostavljenom djeliću grada, u staroj Kraljevoj ulici ostvaren je u novije vrijeme jedan od najotmjenijih i najprivlačnijih kulturnih projekata. Ljeto na Strossu svakako donosi nešto od duha i štimunga onoga pariškoga. Pomno odabran glazbeni program, likovne instalacije uklopljene u prostor, neobične i zabavne akcije, pomalo nostalgičan ugođaj otvorenog kina, slikari sa svojim platnima i uza sve to čašica izvrsnog vina, vrhunskog dingača. Veselo i sretno se živi na ovom prostoru gotovo stotinjak dana u godini, od početka svibnja pa sve do sredine rujna. Šetalište i njegova okolica dragulj je zagrebačke arhitekture. Prošlost mu je ogledalo društvenih zbivanja 18., 19. i početka 20. stoljeća.

Ovdje bi se moglo provesti čitav dan, ali unatoč upozorenju da ne žurimo, mi ipak ubrzavamo svoje korake, naime uskoro počinje smjena straže na Markovu trgu kod crkve koja je na vrhu

Marija Jurić Zagorka

krova ukrašena crjepovima sa složenim grbom grada i države. Turisti, među kojima su u velikom broju čak i Japanci, neprestano snimaju sve korake pukovnije lake konjice, sastavljene od vitezova pješaštva i, dakako, konjanika. Odred nosi ime Kravata, pa je tako uz atrakciju, s pomoću vojnika ispričana i priča o nastanku čuvene kravate koju su osmislili baš pripadnici ove slavne vojne postrojbe u 17. stoljeću.

Samo nekoliko koraka dalje i već smo tu u današnjici, u Muzeju prekinutih veza. Riječ je zapravo o beskrajnim pričama neuspješnih ljubavnih veza kojih, za pretpostaviti je, ima takoreći svatko. Na to apelirajući i računajući, dvoje umjetnika – filmska producentica Olinka Vištica i akademski slikar Dražen Grubišić – bili su uvjereni da će mnoge od nas zanimati upravo ova tema. Pošli su od činjenice da su njih dvoje više od deset godina bili u vezi. A pošto su prekinuli, počeli su razmišljati kako naći mjesto gdje bi mogli smjestiti sve one predmete koji ih podsjećaju na „dobra stara vremena“. Zamolili su i svoje prijatelje da daruju predmete („dokumente“) koji su ostali nakon raskida njihovih veza. I tako je muzej prije pet godina otvorio vrata, a nedavno postao dobitnikom europske nagrade za najinovativniji muzej kontinenta.

Grada postava proširivala se na putujućim izložbama. Bili su na turneji u Argentini, Bosni i Hercegovini, Njemačkoj, Makedoniji, Srbiji, Sloveniji, Velikoj Britaniji i u SAD-u. U Mađarsku još nisu stigli, ali kako nam rekoše, namjeravaju se proširiti i u tom smjeru. Boraveći u Sarajevu, primili su pismo koje je postalo pravi hit, o kojem su onodobno izvještavali čak i CNN i BBC. Na sasvim običnom, šarenom (kockastom) listiću maloga formata istrgnutom iz školske bilježnice, plavom tintom pod naslovom „Elma“ mladić je napisao sljedeće retke: „Sretoh te u izbjegličkom konvoju. Zvoljeh te istog časa, tvoja plava kosa, tvoje divne oči privukle su me kao neki magnet. Nažalost, uskoro te napuštam, ali ne gubim nadu da ću te opet sresti. Krenuli smo zajedno, zarobljeni zajedno, putovali smo zajedno. Neki me izdaše da te volim, ali ja ne marim zato jer je moja ljubav beskrajna. Elma, najljepše ime svijeta. Pamtit ću te cijelog života, ti si moja prva prava ljubav.“ Ispod teksta crvenom i zelenom tintom kasnije, očito ženskim rukopisom, dopisano je: „I love you – beskrajno.“

Josip Mihović
Nastavak u sljedećem broju

Vinkovo u Kukinju

„Ako na Svetog Vinka sunce peče, obilno vino u bačve poteče.» Dana 22. veljače obilježavamo dan svetoga Vinka, zaštitnika vinogradara, vina i vinograda. Ovaj dan nazivamo Vinkovo, Vincelovo, Vinceće, Vincenc, Vincencio... Sve u svemu, vinogradarski je to blagdan, vezan uz dan sv. Vinka. Vinogradari toga dana obilaze vinograde, okupljaju se u podrumima, druže se uz jelo i piće. Simbolično režu trs, vješaju se kobasice na trs i zalije se trs vinom uz molitvu da godina bude rodna. S tog i drugih trsova običava se odrezati nekoliko ključića koji pošto u posudi s vodom i na toplom protjeraju, služe za prosuđivanje rodnosti nastupajućega vinskog godišta.

Već od samih početaka svoga djelovanja jedan od godišnjih programa djelatnosti Hrvatske samouprave sela Kukinja jest i okupljanje na Vinkovo. Taj običaj nastavlja i sadašnje zastupničko tijelo, kaže predsjednica kukinjske Hrvatske samouprave Mira Grišnik. Tako je i vaša urednica krenula s kukinjskom družinom, nakon okupljanja pred mjesnim domom kulture, na mjesto

ovogodišnjega druženja kod podruma Tibora Kundara. Treba «njerovati tender», šale se kukinjski Hrvati jer navodno natječu se kod koga će biti organizirano okupljanje oko blagdana svetoga Vinka. Čeka nas ljubazni domaćin Tibor, supruga mu Silvija, sestra Ljubica i družina koja je priredila slastice za naš dolazak... Prekrasno je na kukinjskome Mostaru gdje Kukinjčani već stoljećima imaju vinograde i podrume. Tibor je odlučio da će i on to učiniti. Nije na djedovini predaka, nego je prije dvije godine kupio oronulu kućicu i zemljište te, kako kaže, neće baš posaditi velik vinograd, ali će vina, kao i do sada, imati. Ima Tibor podrum i kod kuće u selu, govori mi dok mi pokazuje prekrasno uređenu kućicu u kojoj je sve, ama baš sve on sam napravio. Nude me vinom, pričom i šalom... Peče se slanina, kušaju kolinjski specijaliteti, koji su već skinuti s dima....

U kasnim poslijepodnevima služi se sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi svete Ane koju predvodi svećenik Gabrijel Barić, a pjevaju članovi KUD-a Ladislava Matušeka. Druženje se nastavlja u mjesnom domu kulture do kasnih večernjih sati uz izvrstan grah i druga spremljena jela, izvrsne domačine i svirce, članove KUD-a Ladislava Matušeka.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski bal

Sambotel, 30. januara / siječnja 2016.

Organizator:
HRVATSKA SAMOUPRAVA
SAMBOTELE

Mjesto bala:
KULTURNO-SPORTSKA
DVORANA „AGORA“
Sambotel, Március 15. trg 5.

Program:

- 18.00 – primanje gostiju
- 19.00 – pozdravni govori
- 19.20 – folklorni program:
 - KUD „Strmec“, Hrvatska
 - Tamburaški sastav, Sambotel
 - Pjevački zbor Đurđice, Sambotel
 - iznenađenje, Sambotel
- 20.00 – večera

Muzika:

Pinka Band, Petrovo Selo
Pinkica, Petrovo Selo
Tamburaški orkestar KUD-a
„Strmec“

BUDIMPEŠTA – Pokladne veselice i maškare ni ove godine neće zaobići Hrvatski vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i đački dom toga grada. U ponedjeljak, 1. veljače, od 16 sati je zabava u đačkome domu, u srijedu, 3. veljače, u osnovnoj školi, u petak, 5. veljače, od 9.30 u vrtiću, gdje je ujedno otvoreni dan. Za sadržaje odgovorne su popodnevne odgajateljice Estera Daražac i Jelena Baltin.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava Male Pešte i ove godine priređuje svoju pokladnu veselicu, u subotu, 30. siječnja, od 18 do 22 sata, u prostorijama Kulturno-prosvjetnog središta toga okruga. Za glazbu će se pobrinuti tukuljski tamburaški sastav Prekovac, a ulazak je samo pod krinkom.

GARA – U organizaciji Hrvatske samouprave, 30. siječnja u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati priređuje se uobičajeno Bunjevačko prelo. U prigodnome kulturnom programu s novim koreografijama nastupit će folklorne skupine vrtićaša, učenika, omladinske i izvorne kulturne skupine. Za dobro raspoloženje i ove će se godine pobrinuti domaći Orkestar „Bačka“. Prelo se priređuje s naramkom, ali će se osigurati i